

دعامي روغتيا وزارت
دوقايي اوناروغيو دکنترول عمومي رياست
لومړنيوروغتيايي پاملرنورياست
درواني روغتيا امریت

د روانی روغتیا نړیواله ورځ - ۲۰۲۰

رواني روغتيا کي د پانگوني په اهميت پاليسي جوړونکي بايد په څه پوه شي؟
رواني روغتيا دټولو لپاره ، ډيره پانگونه ، ډيرلاسري ، دهرچالپاره ، په هرځای کي

د لومړي ځل لپاره په کال ۱۳۹۲ کي د رواني روغتيا نړيواله ورځ ، د رواني روغتيا لپاره د نړيوال فيدریشن پروگرام د اکتوبر په ۱۰ لسمه رامنځته شو .

د کرونا له کبله موجوده بيړني روغتيايي کړکيچ نړۍ په بي ساري ډول اغيزمنه کړه کوم چه د ميلونونو خلکو په رواني روغتيا يي هم اغيزه وکړه . مونږ پوهيږو چي د اضطراب ، ويري ، جداوالي ، ټولنيزه فاصلي او محدوديتونه ، شک/ترديد سطحه او رواني فشارونو تجربه کول په پراخه ډول شيوع لري او نړۍ کوشش کوي چي واپرس دخپل کنترول لاندی راوړي او يوه د حل لارورته پيدا کړي .

موجوده نړيواله پانديمي مخکي له مخکي د رواني روغتيا د ستونزمن حالت د موجوديت پر وړاندی کوم چي په نړيواله کچه د رواني روغتيا د حالاتو زياتوالي ليدل کيږي رامنځته کيږي. دنړيوال روغتيايي سازمان د ۲۰۰۱ کال د راپور له مخي تقريبا د ۴۵۰ ميلونه خلک د رواني اختلالاتو سره يوځای ژوند کوي کوم چي دا د نړۍ په کچه د ناروغتيا او معلوليت بنسټيز لامل بلل کيږي . د ژوند په يوه مرحله کي د هرو څلوروتنو څخه يو تن کيدلای شي د رواني ، عصبي او نشه يي توکوناوره استعمال له کبله اغيزمن شي چي د روغتيايي پايلو لپاره يوه ستره خساره بلل کيږي چي د نړيوال بار ۱۳٪ حسابيږي (نړيوال روغتيايي سازمان ۲۰۱۲) . د نړيوال روغتيايي سازمان (۲۰۱۸) دا بنودلي چي په هرو ۴۰ ثابيوکي يوڅوک د ځان وژني له کبله خپل ژوند دلاسه ورکوي . دا شميري بني چي په کلني ډول د ۸۰۰۰۰۰ څخه زيات خلک ځان وژنه کوي چي دا شميره د هغوخلکوڅخه چي په جنگ جگړو او بل وژنه کي خپل ژوند دلاسه ورکوي زيات دی . د هري ځان وژني لپاره ، دلته نورډيري خلک شتون لري هغه چي هرکال دخان وژني هڅه کوي . ځان وژني لپاره په عمومي وگړو کي مخکيني د ځان

وژنی هڅی یواځینې او مهم د خطر فکتور بلل کیږي . ځان وژنه د ۲۹-۱۵ کال په عمر ونو کې دځان وژنی اساسي سبب بلل کیږي پداسې حال کې چې ۷۹٪ نړیواله ځان وژنه په کم عاید لرونکو او متوسط عاید لرونکو هیوادونو کې واقع کیږي . هره ځان وژنی یوه تراژیدی ده چې کورني ، ټولنه او ټول هیواد اغیرمن کوي او اوږدمحاله او خرابونکي اغیزی د هغه خلکوچې ددی ترشا پاتې کیږي رامنځته کوي . دغه غمونکي تصویر مونږ مجبوروي ترڅو روانی روغتیا ته اوس محال نسبت مخکې ته لومړیتوب ورکړو .

نړیوال اقتصادي فورم (۲۰۱۸) دا خبره په گوته کوي چې ګواکي روانی اختلالات د نړۍ په هر هیواد کې لوړ شوي او که چیرې په ټوله کې ورته ځواب ونه ویل شي نو د ۲۰۱۰ تر ۲۰۳۰ کلونو ترمنځ کولای شي ۱۶ تریلیون امریکایي ډالره د نړیوال اقتصاد ارزش او قیمت ولري . مونږ د نړیوال روانی روغتیا یې بیړنۍ حالت او کړکېچ سره مخ یو او د تیرو دوولسیزو واقع شوي مصیبتونه مونږ ته خبرداری راکوي . نوددی کبله پدې وخت کې د روانی ټولنیز او روانی روغتیايي مداخلاتو اړتیا رامنځته کوي.

ځکه نو د عمومي/جامع روغتیايي پوښش (UHC) په لاره اچول د ښه روغتیا او ښه والي د پایداره انکشافی اهدافو (SDGs) لپاره یو کلیدی موخه شمیرل کیږي او د نړۍ په کچه په پایداره انکشافی اهدافو کې دروغتیايي مساواتو ته میلان هڅوي (۱۷ موخي ترڅو زمونږ نړۍ ته بدلون ورکړي).

عمومي/جامع روغتیايي پوښش دا معنی لري چې ټول خلک به له مالي مشقت څخه هغه با کیفیت خدماتو چې ورته اړتیا لري هروخت او هرځای چې دوی ورته اړتیا ولري لاسرسی ولري . مونږ پدې باور لرو چې دا ممکنه ده اودا د قوي لومړني روغتیايي پاملرونو په پیلولو سره شروع کړو کوم چې د روغتیا د ټولیز ټولنیزې تګلارې چې باید د افرادو ، کورنیو او ټولنې په اړتیاوو تمرکز ولري تطابق ورکړشوی وي. ددی لپاره چې روغتیا دټولو لپاره په واقعی ډول سره جوړه کړي وي ، نو حکومت ته اړینه ده چې په روانی روغتیا کې سرمایه گذاری وکړي .

“د نړیوال روغتیايي سازمان په گوته کړي چې: نړۍ د عمومي/جامع روغتیايي پوښش قبول کړي. روانی روغتیا باید ددی روغتیايي پوښش یوه مدغمه برخه وي هیڅوک (هغه/هغې باید د روانی روغتیا د پاملرنو څخه چې غریب وي او په لروپرتو ځایونو کې اوسیدو یې برخې پاتې نشي “ .

دا موجوده نړیوال روغتیايي بیړنۍ کړکېچ مونږ مجبوري وي چې هیڅوک باید د روانی روغتیا د خدمتونو څخه به برخې پاتې نشي . روانی ټولنیز ملاتړ او ملي روانی روغتیا پلان اړتیا لري ترڅو د کرونا د پانډیمي روانی روغتیا پایلې او د هغې اغیزی په خلکو باندې په نظر کې ولري .

نوږدې اساس دا ډيره اړينه ده چې د كال ۲۰۲۰ روانی روغتيا نړيوالې ورځ شعار به :

روانی روغتيا دټولولپاره

ډيره پانگه اچونه – ډيرلاسرسی

رواني روغتيا د بشرحقوق دی – اوس ددی وخت دی چې روانی روغتيا د ټولو لپاره موجوده وی . با کیفیته ، د لاسرسی وړ لومړنی روانی روغتيا یی خدمتونو پاملرنی د یوشانته روغتیایی پوښښ لپاره اساسی دی او د موجوده روغتیایی بیړنی حالت لپاره د یو نړیوالی هڅی په حیث په بیړنی ډول اړین دی . مونږ ټول هیوادونه ددی واقعیت په نظرکی نیولو سره اړتیا لرو ترڅوپه روانی روغتيا کی پانگونه وکړو.

مونږ پدی عقیده یو چې ددغی غوښتنی د عملی کولو لپاره باید زمونږ پیوستگی ، همکاری او گډون د پیاوړتیا دلاری شونی ده ترڅوروانی روغتيا کی پانگونه لومړیتوب ډاډ ترلاسه شی په ځانگړی ډول د کوید-۱۹ په محتویاتوکی. دا هغه وخت دی چې موږ کولی شو هغه فرصتونه چې د اشخاصو او ټولنو لخوا رامنځته شوی د ځان او نوي ټولنې موندلو لپاره د بحران په وخت کې ځواب ویونکي وي ، او همدارنگه ښه غبرگون او نوښت لرونکو حل وموندل شی ترڅو په بیړنیو حالاتوکی ځواب ورکونکی وی ، په همدی ډول د خپل وخت سره ښه غبرگون او د نوښت لرونکو حل لاروچارو پیداکول او مداخلات د ټولنیزی فاصلی یا قرنطین با وجود د بیړنیو روانی روغتيا یی حالاتو ته دځواب په ویلوکی اسانتیاوی رامنځته کوی. مونږ تاسی ته دعوت درکوو ترڅو زمونږغوښتنی سره یوځای شی ترڅو د روانی روغتيا په ځانگړی ډول په نړیوالی روغتیایی بیړنیو حالاتو او ددی څخه وروسته د اړتیاوو په گوته کولو کی اقدام وکړو. د روغتيا نړیواله ورځ ساده د یوی ورځی لمانځنه نده . مونږاړتیا لرو ترڅواوس شروع وکړو اوخپلوغوښتنوته دوام ورکړو ترڅو هیڅوک هم ددی وروسته پاتی نشی . یوه ښه زمینه برابره شوی وی ترڅو د ټولو لپاره په روانی روغتيا کی ډیری پانگونی په غوښتنه باندی لکه چې د ۱۰ اکتوبرباندی زمونږ سرمشق وی تمرکزولرو.

یوډبل سره مونږ قوی تریو او یوډبل سره مونږ کولای شو په ټوله نړی کی یو غټ بدلون رامنځته کړو. د روانی روغتيا د نړیوالی ورځ موخی په نړیواله ټولنه کی د جدی روانی روغتيا د اجنداگانوپه اړه – د مختلفو شریکانو سره د همکاری د یواواز دلاری د پوهاوی لوړول دی ترڅولاس په کارشی او ددی پیغامونو دلاری چې مونږ ورته انکشاف ورکړی یو ټل پاتی تغیر رامنځته شی .

مونږټول پدی کی یوډبل سره یو او یوډبل سره مونږکولای شو روانی روغتيا دټولو لپاره چمتو کړو.